

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

mgr Mai Czarzasty-Zybert

pod tytułem „Koncepcja kwalifikacji prawno-podatkowej pozwoleń na emisję gazów cieplarnianych na przykładzie regulacji w prawie francuskim i polskim”

Głównym celem pracy jest analiza modelu prawnego pozwoleń na emisję gazów cieplarnianych, kwalifikacja prawno-podatkowa pojęcia pozwolenia na emisję gazów cieplarnianych, w tym próba jego definicji niezbędnej dla obrotu prawnego w zakresie prawa finansowego. Tłumaczenie oryginalnej angielskiej wersji Dyrektywy 2003/87/WE na język polski pozwala na stosowanie zamiennie pojęcia „uprawnienia” do emisji gazów cieplarnianych z „pozwoleniem” do emisji gazów cieplarnianych.

Podstawowe akty dotyczące zmian klimatu - Protokół z Kioto oraz Dyrektywa 2003/87/WE nie określiły charakteru prawnego uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. To pominięcie wydaje się być celowe, aby państwa członkowskie mogły uregulować tę problematykę samodzielnie.

Dyrektywa 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych („Dyrektywa MiFID II”) stanowi, że uprawnienia do emisji powinny być uznane za instrumenty finansowe. Zmiana ta została wprowadzona jedynie w drodze rozszerzenia Załącznika I, Sekcji C dotychczasowej Dyrektywy MiFID o nowy punkt 11, w którym dopisana została kolejna kategoria instrumentów finansowych obejmująca uprawnienia do emisji.

Analiza natury prawnej uprawnienia na emisję z punktu widzenia historycznego stanowi rozdział I pracy. W tym rozdziale wskazano na to, jak wzrost emisji zanieczyszczeń do atmosfery doprowadził do nieodwracalnych zmian klimatycznych na skalę globalną, co spowodowało, iż rządy państw podjęły wspólną walkę na arenie międzynarodowej o ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery.

W rozdziale II pracy zwrócono uwagę na istotną rolę Unii Europejskiej w międzynarodowych negocjacjach prowadzących do powstania Protokołu z Kioto w 1997 r. i Dyrektywy 2003/87/WE. Dyrektywa 2003/87/WE ustanowiła program handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych na obszarze Wspólnoty. Celem jego jest promowanie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w sposób opłacalny i ekonomicznie efektywny. Prawodawca europejski nie podjął się szczegółowego wskazania prawnego charakteru uprawnień do emisji.

W związku z brakiem kwalifikacji prawnej uprawnień do emisji oraz ich podatkowych regulacji, same uprawnienia do emisji stały się przedmiotem oszustw podatkowych tzw.

oszustw karuzelowych w krajach UE. Zjawisko oszustw karuzelowych w zakresie VAT stało się powszechne po zniesieniu barier celnych pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi, tj. z dniem 1 stycznia 1993 r. Remedium na oszustwa karuzelowe miało być wprowadzenie fakultatywnego i tymczasowego stosowania mechanizmu odwrotnego obciążenia zawartego w Dyrektywie Rady 2010/88/UE.

W związku z ominięciem w dokumentach międzynarodowych tematu kwalifikacji prawnej uprawnień do czasu wprowadzenia Dyrektywy MiFID II, francuski ustawodawca uznał za konieczne opracowanie definicji prawnej pozwoleń na emisję. Analizuję ją w rozdziale IV i V pracy.

W większości państw członkowskich objętych systemem handlu emisjami, w tym w Polsce, nie ma prawnej definicji uprawnień do emisji. Dlatego też rozdział VI pracy poświęcony został polskiemu ustawodawstwu w zakresie systemu handlu emisjami. Specyfiką polską jest kwestia wykorzystania instrumentu uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, jako służącego wyłudzeniom zwrotu VAT, co szczegółowo jest opisane w rozdziale VII pracy.

W rozdziale VIII pracy podjęto próbę określenia, do jakiej kategorii praw należy zakwalifikować uprawnienia do emisji lub przynajmniej cechy jakiej (jakich) kategorii praw uprawnienia do emisji wykazują w największym stopniu. To prawo nowego typu posiada następujące cechy:

- jest dobrem;
- jest zamienne;
- jest zużywalne;
- jest prawem imiennym jako przedmiot zarejestrowany na koncie otwartym w imieniu każdej osoby posiadającej uprawnienie do emisji.

Ostatnie trzy podrozdziały zostały poświęcone kwalifikacji uprawnień do emisji jako quasi niematerialnemu dobru ruchomemu i wynikającym z niej konsekwencji prawnych.

Praca doktorska przygotowana została z uwzględnieniem stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2019 r.

Słowa kluczowe: dobro ruchome, dwutlenek węgla, Dyrektywa MiFID, emisja dwutlenku węgla, gazy cieplarniane, globalne ocieplenie, instrument finansowy, mechanizm odwrotnego obciążenia, metody księgowania, nadużycie podatkowe, opodatkowanie, powietrze, prawo energetyczne, prawo finansowe, prawo rzeczowe, Protokół z Kioto, przywłaszczenie, rachunkowość, system handlu emisjami, podatek od towarów i usług, system prawny, uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych